

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

Overflødige Ord.

Naar I bede, maa I ikke bruge overflødige Ord, som Hedningerne; thi de mene, at de skulle blive bønhoorte for deres mange Ord (Mt. 6, 7).

At bede er noget, som et Menneske ikke først lærer, naar det bliver Kristen, eller naar det lærer at kende den sande Gud. Ogsaa Hedninger beder.

Men selv Kristne, Guds Børn, trænger til at lære at bede. Jesus lærer sine Disciple at bede. De trængte til at lære det. Ogsaa vor Tids Disciple eller Kristne trænger til at lære det.

Naar I bede, maa I ikke bruge overflødige Ord som Hedningerne, egentlig fremplapre en hel Del Ord. Og hvorfor bad de og brugte saa mange Ord?

Jesus siger „fordi de mene, de skulle blive bønhoorte for deres mange Ord.“ Altsaa — de mente, at det var en fortjenstlig Gerning at bede. Men hvorfor vil de fortjene noget med deres Bønner? Jo, fordi de ser, at de er afmægtige og trænger til Hjælp af højere Kræfter end deres egne eller deres Medmenneskers.

Det er et mærkværdigt om end ligefremt Ord, Jesus tilføjer; han siger begrundende: „Ligner derfor ikke dem; thi eders Fader ved, hvad I trænge til, førend I bede ham.“

Hedningerne kender ikke en saadan alvidende Fader; men det gjorde hans Disciple, og det gør hans Disciple til enhver Tid, men vi glemmer det saa ofte.

Det er saa i samme Forbindelse, Jesus lærer sine Disciple, hvad vi efter Begyndelsesordene kalder „Fadervor.“ Det er en kort Bøn; ikke et overflødigt Ord, og dog — en altomfattende Bøn.

Først har Jesus advaret imod at bede, som „Hyklere“ beder, „i Synagogerne og paa Gadehjørnerne, for at de kunne vise sig for Menneskene.“ I Modsætning dertil lærer han sine Disciple at bede i Lønkammeret.

Det er underligt, hvor disse Skævheder ved Bønnelivet viser sig hos Mennesker til enhver Tid, en fristes i den ene Retning, en anden i den anden. Og hvis Jesus ikke havde set ellers vidst, at hans Disciple var udsatte for Fristelser i begge disse Retninger, saa behøvede han jo ikke at have advaret derimod.

Her fremstaar naturligt et Par Spørgsmaal:

1. Hvorfor saa bede, naar vor Fader ved, hvad vi trænger til, før vi bede ham? og 2. Skal vi bede anden Bøn end Fadervor?

Jo, vi skal alligevel bede. Far og Mor ved i Reglen, hvad Børnet trænger til, før det beder dem om, hvad det mener at maatte have, men det er naturligt, at Børnet beder f. Eks. om Mad, naar det er hungrigt.

Det er naturligt, at Gudsbarnt fremlægger sin Trang for vor kære almægtige Fader; men det maa ikke ske hverken for at vise os for Mennesker heller ikke for at fortjene noget med vor Bøn. Lad vore Ønsker komme frem i faa og tydelige Ord og paa barnlig Maade.

Til det andet Spørgsmaal mener vi at burde svare, at Fadervor er Guds Børns almindelige og altomfattende Bøn; men Elias f. Eks. bad en Bøn, at det ikke maatte regne, og det regned ikke paa Jorden i tre Aar og seks Maander. Og han bad atter, og Himmelen gav Regn. Det var en særegen Bøn.

Der gives mange Anledninger til at bede med vore egne Ord om særegne Ting; men aldrig for at vise os for Mennesker eller med overflødige Ord. Kort og lige til, i saa faa Ord som der behøves, det er det bedste baade i Bøn, Tale og Skrift. Overflødige Ord er altid skadelige.

PRÆDIKEN AF OLFERT RICHARD.

Ilddaaben.

1. Pinsedag 1920 (Johs. Evang. 14, 15—21).

Grundtvig havde en meget god Ven, som hed Gunni Busek; han kunde skrive saa kærligt til ham: „Jeg ønsker inderlig, at det maa gaa eder vel,“ skriver han en Gang — „hvad tror du da, Gud og vor Herre Jesus ønsker?“ og en anden Gang: „Nu Fred være med din Sjæl, og Herren lyse daglig over dig, saa har du det godt!“ — og han støttede ogsaa ofte af sine rundelige Pengemidler sin store Ven, som ikke sjældent var i Penge-nød. Selv sad han nede i et Landsogn som Præst midt i en meget sejt og søvngig Befolkning, som ikke gad gaa i Kirke. I sin Vaande skriver da Gunni Busek til Grundtvig og raadspørger ham, hvad han vilde sige til, at han prøvede at samle dem en Hverdagsaften om Ugen og fortælle Fædrelandshistorie for dem for paa den Maade at se at faa dem til at vaagne! Og det var Grundtvigs Svar paa dette Spørgsmaal, som jeg vilde drage frem, fordi det aabenbarer saa mærkværdigt et Klarsyn og visser, hvorledes vor Pinesalmedigter ogsaa i et Privatbrev var den store Aandens Mand. Han mener da, at Vennen godt „til Tid og Sted kan tage en lille Haand med i det fremmede Arbejde, som han ogsaa besøger, kun under et andet Navn; thi hvad er vel Guds Forsyn i hele sin Almindelighed uden Guds Aand, altsaa i Grunden den Helligaand — kun ikke som han er udsendt til Herrens Disciple, men som han svævede over Aandene i Begyndelsen og vil blæse paa Ilden til Beslutning.“ Lad mig lige fortælle, at Busek fulgte sin erfarne Vens Raad og gav sig til at holde Foredrag paa Vinteraftener — med det Resultat, at han siden kunde skrive til Grundtvig: „Det interesserer Tilhørerne meget, og de kommer flittigt, og nogle enkelte af disse ere ogsaa i den senere Tid bleve mine stadige Tilhørere i Kirken.“ Det ser da ud, som om „det menneskelige“ her som ofte siden er blevet en Overgang til „det kristelige.“ Men det var ellers den store Salmedigters dybsindige Ord om den hellige Aand, jeg vilde pege paa. Dette mærkelige og aandfulde Storsyn, at det egentlig er den samme Aand, som virker derude i Naturen „en Morgen i Maj, Morgen i Maj, naar det grønnes“, og „vifter hjemligt gennem Løvet,“ og allerede har svævet over Afgrundsdybet i Tidernes Morgen som en stor Fugl over sin Rede; som ogsaa virker i Polkenes Historie og i alt, hvad der øves af godt menneskeligt Arbejde, ligesom Gud allerede i Moses' Dage siger om Kunstmeden Bezzalek: „Jeg har opfyldt ham med Guds Aand, med Visdom og med Forstand og med Kundskab, og det i allehaande Gerning, til at udtænke Kunstværker, til at arbejde i Guld og Sølv og Kobber og til at udkære Stene, til at indfatte, og til at udkære Træ, til at gøre allehaande Gerning;“ — men som dog frem for alt virker i Sjælene til Opvækkelse og Frigørelse og i Menighederne til at samle Herrens Folk. Medens Aanden altsaa derude i Naturen og i Slægtens Historie virker ligesom i Forklædning og i fremmed Tjeneste, saa er han først ret i sit egentlige Element og paa hjemlig Grund, naar han suser igennem Menneskehjertet og overbeviser det om Synd og herliggør Frelseren for det. Ja, ligesom en Præst holder ingenlunde holder sig for god til at føre Kirkebøger og gøre Indberetninger og give Folk gode Raad i alle mulige timelige Ting og tage sig af Menighedspleje og maaske deltage i Politik (han se da kun til, at Politikerne ikke tager Livet af Præsten!) — men dog først føler sig i sit rette Element, naar han er Sjæl-

lesørger, baade igennem den offentlige Forkyndelse og i det private Skriftemaal, saaledes lader ogsaa Aanden gerne Bøgeskoven springe ud og Engene klædes i det friske grønne og puster ogsaa dertil, naar Danske vaagner af aarelang Dvale og tunge Lænker og føler sig som Danske igen; men hans egentlige Felt det er dog at være Sjælsløser allerbedst, at sørge for Menigheden, saa den bliver sig bevidst til at ville styre sine egne Sager og gøre Guds Rigets Gerning her paa Jorden, og for den enkelte Sjæl, saa den vaagner op til at lære sig selv og sin Gud at kende. I alt det andet, som han har for i Naturen og i Folkene, der gør han endnu Forgaardstjeneste ligesom Johannes Døberen, der sagde: „Jeg døber kun med Vand, men efter mig kommer den, som døber med den Helligaand og Ild“; men da han kom med Luertunger paa Pinsedagen, saa døbte han med Ild. Det var den Ild daab som Jesus ogsaa havde i sine Tanker og lovede sine Disciple den sidste Aften, hvorfra vort Pinseevangelium ogsaa er taget. Og nu skal vi bede om, at den Ild daab ogsaa maa skænkes os, som vi sidder her til Pinsegudstjeneste i Dag. Thi vi vil visse- lige gerne føle os i nær Slægt, baade med Bøgeskoven derude — jeg tror, vi Mennesker er nærmere i Familie med Bøgeskoven og hele Naturen, end vi som Regel gør os klart — og med hele vort Folk og hele Menneskeslægten Skov; vi vil tage fuldt Del i vort Folks Kaar og Oplevelser, baade de sørgelige og gladelige, og hjælpe med af alle Kræfter, og det med saa meget bedre Samvittighed, som vi netop ved, at den Helligaand ogsaa gør sin Johannesgerning der med tilhyllet Aasyn; men vort egentlige og særlige Kald som Kristne ligger ikke der, vor Pinse har vi først haft, naar vi har faaet Helligaandens Ild daab og kan gaa ud mellem de andre og tænde Pinseblus for dem. Og efter at vi nu har haft et Vindue aabent til den friske Skov og den travle Menneskeslægt, saa vil vi nu blive indendørs for Resten af vor Gudstjeneste og bede Herren tale med os igen om den Ild daab, han vil døbe sine Venner med. Idet vi ser den hellige Aand under Billedet af Ilden, det, han selv kom med paa Pinsedagen, dette mægtige og festlige Element, vil vi tænke paa Ildens tre Evner, til at fortænde, til at lyse og til at varme.

„Vor Gud er en fortærende Ild,“ siger Ordet, og det er forfærdelig alvorligt at tænke paa, hvis det bliver det sidste, men meget frydeligt at tænke, naar det faar Lov at ske her. Thi saa vil det sige, at den hellige Ild fortænder det, som ikke fortjener bedre Skæbne og helst maa brændes op, saa at Ilden gør Skel imellem det, der bestaar, og det, der skal udryddes, og saa at den harder og lutrer det ædle, ligesom Flammerne gør ved Guld og Staal. Men det vil saa atter sige, at hvor den hellige Aand kommer, der bryder altid en voldsom Ild ud, med al den Forvirring og Forskrækkelse, som dermed følger. Det er med eet Ord Verden, og Verdens Aand, som rejser sig til Strid imod den hellige Aand, hvor han kommer og vil tage Magten. Vi kan se dette Modsætningsforhold mellem Verdens Aand og Jesu Aand skinne frem ogsaa i Dagens korte Evangelium. Den Sandhedens Aand, siger Jesus, — som Verden ikke kan modtage, thi den ser den ikke og kender den ikke! Og atter: Endnu en liden Stund, og Verden ser mig ikke mere, men I se mig! Det ser vi ogsaa straks paa Pinsedagen, da den hellige Budsendte kom fra det høje med Ild-tunger og Stormsuds og fremmede Tungemaal, — at den sammenløbne Hob af Verdensmennesker spottede og sagde: De er fulde af sød Vin; og da Peter saa med Talsmandens Hjælp havde ført Guds Sag og talt til

Mængden fra Hustaget, saa stak det Tilhørerne i Hjertet, saa de sagde: I Mænd, Brødre! hvad skulle vi gøre? Og senere hen, i Apostelenes Skrifter, mærker vi altid den tydeligt udtalte Modsætning mellem Verdens Aand og Guds Aand, den melder sig ligesom af sig selv, som naar Johannes siger: „Den, som kender Gud, hører os; den, som ikke er af Gud, hører os ikke.“ Derpaa kender vi Sandhedens Aand og Vildfarelsens Aand, eller naar Paulus skriver, næsten med Hentydning til Spotterne paa Pinsedag: „Drikker eller ikke drukne i Vin, i hvilket der er Rygsløshed, men lader eller fyldte med Aanden!“ Ja, saadan virker Aanden ikke blot i Verden som den store usynlige Livbringer, som vi hørte om først, men møder ogsaa heftig Modstand derude og er den ukendte og oversete. Men nu var det altsaa ikke Verden derude, vi vilde tænke mest paa, men det var os, som er her for at holde Pinse sammen, og som kender den hellige Aand eller gerne vilde det. Og da er det først at agte paa, at Verden er ikke blot Verden derude, i Fjendskab imod Aanden eller Uvidenhed om ham; men Verden er ogsaa herinde i vort eget Hjerte. Thi hvert Menneske er jo en Mikrokosmos, en Lilleverden, som afspejler den store Verden i sit Væsen, et Afgrundsdyb, som Aanden svæver over, fuldt af Livsmuligheder, men ogsaa fuldt af Modstand og Taage, og skal det blive til noget med os, til virkelig Liv, saa maa den hellige Aand tænde dette mørke og genstridige Stof i Brand og skille Vandene nedefra og Vandene ovenfra og Havet fra det tørre Land, som i den gamle Skabelsesberetning, for at der kan blive en beboelig og frodig Jord ud deraf. Jeg vil sige det saadan, at det maa komme til Kamp i det Menneskebryst, som Aanden nærmer sig til, til Kamp imellem Verden derinde og Gud, som vil derinde og bo, imellem Kødets og Aandens, som er hinanden modsatte og ikke kan komme til Forlig. Og det gør ondt, o, hvor det gør ondt, naar Aandens Lueild rigtig tager fat derinde og springer fra Bjælke til Bjælke, det svider og brænder, saa det næsten ikke er til at udholde. Men saa er det rette Kendetegn der ogsaa; ja, hvis et Menneske vil spørge, hvordan kan jeg vide, om den hellige Aand er begyndt at virke inde i mig? Saa tror jeg, jeg allerførst vil svare: Kæmper du? for saa er han begyndt i dig! hvor et Menneske kæmper for Alvor, rigtig slaas med sig selv, med sit onde, stygge Sind, med sin urimelige Bekymring og sit farlige Tungesind, med sin ynkelige Overfladiskhed og Løgnagtighed, med sine grimme, urene Lyster og sin kolde, stikkende Ukærlighed og Trods, kæmper som den, der vil ud af dette, vil blive bedre — der ved jeg, at Aanden er kommet, og Verden har rejst sig til Modstand mod sin ukendte Fjende. Jeg kunde ogsaa sige: Længes du? for saa er han begyndt i dig! Thi der hvor et Menneske sover tungt og er tilfreds med sig selv, som han er, og ikke tænker paa at blive anderledes, der er ingen Aand, men hvor en Sjæl er vaagnet op til at se noget bedre og hige og række derefter: o, saaledes maa jeg se at blive! dette maa jeg ud af og op af! saadan kan jeg ikke udholde at blive ved at være! — der ved jeg, at Aanden er kommet, og Verdens Døs er ved at slippe det dvalebundne Sind. Det er en svar Stormvejstrid, og det er som at være i en hed Ovn; ak, jeg døjer, jeg brændes op, klager vel Guldet, naar det er i Smeltedigen; men nej, siger Ilden, bi lidt endnu, det bliver endda værre, men allerbedst tilsidst, du bliver ren og pur og ædel, men dette er din Lutring, hvor Slaggerne skal skilles fra det ægte. Saadan er Aanden, den fortærende Ild.

Men saa er han ogsaa den Ild, som lyser. Vi Mennesker er So-

lens Børn og Lysets Venner. Vi glæder os, naar det gaar mod Sommer og lange Dage og lyse Nætter, og jeg kan huske, at min Moder vilde have, der skulde være mange Lys tændt, naar det var Fest. Vi henter ogsaa Lyset til at udtrykke vore Sindsstemninger og taler om, at Tankerne „klares“ — og Klarhed er herlig for en Mands Tanke! —, taler om, at nu „lyser“ det, naar Tingene begynder at bedre sig, og at et Menneskes Ansigt „lyser op“, naar det bliver glad og moder noget, det elsker, og da ser det kommet ud! Og altsaaant Lys, det kommer ogsaa fra den hellige Aand, men langt borte fra, ligesom Solstraalerne har gjort en lang Rejse gennem Verdensrummet, inden de naar til os og bruner vore Børns Kind og Arm og ligesom alt det, der lyser, ogsaa Gløden i Lampen paa dit Bord, nok egentlig stammer fra Solen. Men naar den hellige Aand kommer nær til et Menneskes Hjerte, da bliver det lyst derinde paa en helt ny Maade. Da bliver det klar paa saa meget, det før ikke kunde fatte, som syntes det saa uvirkeligt og fjernet og fremmed: Ak, nu forstaar jeg det, nu ser jeg det, hvor jeg dog har været blind! Thi Aanden er Sandheds Aand og gør det sandt og virkeligt for mig, fordi jeg nu selv oplever det og erfarer det. Han gør det virkeligt for mig, at Gud elsker mig og er min Fader. Det maa være det, Jesus mener, naar han siger: „Jeg vil ikke efterlade eder faderløse; jeg kommer til eder!“ Der hører meget Mod og egentlig en helt mærkværdig Oplevelse til, for at et Menneske skal kunne sige dette for fuld Alvor og med sand Glæde: Jeg ved, at jeg er et Guds Barn! Gud deroppe holder lige saa meget af mig, som jeg kan huske, min gamle Fader herende paa Jorden gjorde af mig, ja endda meget mere! Og det er i Sandhed Tegnet paa, at Aanden har været der og lyst derinde, naar en Synder kan sige saadan! Eller naar Jesus siger: „Jeg lever, og I skulle leve!“ — ja det forudsætter jo i egentligste Forstand Oplevelse at kunne sige: Jeg ved, at Jesus lever, og det er blevet mit Liv! og det er et sikkert Kendetegn paa Aandens Gerning i et Menneske, naar han kan sige saadan, og vi kan se og mærke, at det er sandt for ham. Naar jeg derfor skulde sige igen hvorpaa du kan kende og vide, at dig er Aanden begyndt at virke i, saa vil jeg svare: foruden det, at du kæmper og længes, som vi talte om før, saa er Tegnet dette: at du virkelig beder, — virkelig beder, det vil sige, taler med Gud ligesom et Barn med sin Fader, og med Jesus, som til en Ven i din Stue; saa er du en levende Kristen, saa er det blevet lyst for dig, det er Aandens Ild daab, du har faaet. Aanden lyser.

Han lyser; ja og han varmer — som Ilden, den flinke, muntre Tjener altid gør, hvad enten du staar paa en Eng i bagende Sol eller sidder i din lune Stue og ser Gløderne falde sammen i Kammen og hører Brandeknuderne brage. Og naar Aanden rigtig faar Magt i et kristent Hjerte, da føler det ogsaa velsignet: her blev saa varmt herinde! Før kunde jeg høre om Jesus og alt det, han gjorde for os, og det lod mig kold; nu bliver jeg saa varm om Hjertet, hver Gang jeg tænker derpaa, og maa sommetider kæmpe for at holde Taarerne tilbage; lad dem for Resten kun løbe, det er tit det fornuffigste, du kan gøre, at græde lidt. Og før var jeg lige glad med Guds Rige og især ærgerlig, naar der blev talt om Penge, men nu er jeg kun ked af, at jeg har saa lidt af ofre. Og før holdt jeg ikke videre af Mennesker, og det nær nok, men der er alligevel begyndt at strømme meget mere Medynk og Kærlighed igennem mit Hjerte, naar jeg møder mine Brødre og Søstre og ser deres Nød og Fejl, og da maa jeg i Sandhed være blevet en anden,

end jeg var før. Ja, det er du ogsaa, det er Aanden, som er kommet til dig og har døbt dig med Ild, saa Hjertet blev varmt: „Dersom I elsker mig, da holder mine Befalinger! Og den, som elsker mig, skal elskes af min Fader; og jeg skal elske ham og aabenbare mig for ham!“ Saaledes talte da Jesus med sine Venner om Aandens Ild daab, til at rense og lyse og varme, mens de sad der i Stuen, og til os, mens vi sad her i Kirken. Til os! Men naar vi saa aabner et Vindue igen til Verden derude, og snart skal ud af Kirkedøren, saa vil vi tænke paa det: Der er Aanden ogsaa, i Kastanietraernes Kandelabrer, og i Slægternes Gang — abekendt, fremmed! Men de skal kende ham og det er os, som skal tænde Pinseblus for dem! Da skal det brænde og svide, og vi vil faa Kamp og Modstand; men det skal ogsaa blive lyst og varmt i en mørk og kold Verden, ligesom det blev i vore Hjerter, da vi fik Pinesens Ild daab!

Forslag om Sammenslutning.

Tre af mine Præstebrodre har anmodet om Optagelse af denne Artikel, saa vore Læsere kan se, hvorfor „Den danske Kirke“ ikke ønsker Sammenslutning.

Red.

I.

I „Kirkelig Samler“ Nr. 19 har Pastor A. V. Andersen et Forslag om, at Samfundet gør de forberedende Skridt til Sammenslutning med den forenede Kirke. Skønt dette Forslag kommer for sent til at der ud fra det kan vedtages noget paa Aarsmødet, maa der vel tages Stilling til det nu, da det er fremsat som Forhandlingsemne.

Forslaget lyder: „Foreslaaet at der ved Aarsmødet vælges en Komite, to Præster og en Lægmand, til i Samråd med en tilsvarende Komite valgt ved den forenede Kirkes Aarsmøde at overveje, paa hvilket Grundlag en Sammenslutning af de to Samfund kan tilvejebringes.“

„Paa hvilket Grundlag“ maa vel mellem to Kirkesamfund betyde „konfessionelt Grundlag.“ Her er der vel intet Spørgsmaal om, at de to Samfund let nok kunde blive enige om det apostoliske, det nicenske, det athanasianske Symbol, den augsburgske Konfession og Luthers lille Katekismus som konfessionelt Grundlag. Tilbage staar saa det gamle Spørgsmaal om det forskellige Syn paa, hvad der er Guds genfødende Ord.

Den forenede Kirkes Syn er vel klart nok udtalt i dens Tilslutning til „National Lutheran Council“. Som bekendt, fremsatte N. L. C. i Marts 1919 en „Gensidig Erklæring,“ hvori det under fjerde Punkt hedder: „Med Hensyn til den hellige Daab og Evangeliet: Den hellige Aand virker Synerens Genfødelse baade ved Daaben og ved Evangeliet. Begge kaldes derfor retteligt Genfødelsesmidler.“ I „Danskere“ er der bleven udtalt Tilfredshed med dette Punkt, fordi der derved tages Afstand fra „den grundvigianske Vildfarelse“, at der ikke er Genfødelse ogsaa ved Evangeliet. Det er bekendt, at ved „Evangeliet“ forstaar den for Kirke saa vel som Amerikanerne „Skriften“. I sin Bog „Vink til Gennemlæsning af Bibelen“ kalder den f. Kirkes Formand, Past. Christiansen, Bibelen for „Livsbogen“ (Side 284) og sin hele Fremstilling af Bibelen slutter Forfatteren med Salmeverset af Grundtvig: „Guds Ord det er vort Arvegods“. Det er jo bekendt, at Grundtvig med dette har tænkt paa Guds genfødende Ord ved Daaben, Daabspagten. Om Pastor Christiansen har anført Verset her for at hentyde, at Grundtvig efter hans Mening har taget fejl i, hvad Guds genfødende Ord er, skal jeg lade være usagt. Privat har